

סוכה פרק ראשון סוכה

צו א ב מיי פ"ה מה"ל
סוכה הל' טו וסמג
עשין מג טו"ע א"ח סימן
תל"א סעיף ח:
צו ג מיי וסמג טס
טו"ע א"ח סימן
תרכט סעיף ב:

רבינו הגאון

דחיינן והא [אין] אפשר
לצמצם כלומר, אם תבא
להניס בנייתן ולהוציא
סכך כשר כמותו, אי
אפשר שלא תחזיק השפוד
כמעט מהנה או מהנה,
שנמצא מצד אחד יתר
ומצד האחר פחות. ושניין
במעדיף בריח יתר ממקום
השפוד, שביא שם סכך
כשר כמותו ולא יזוה
ממקומו ולא ידחוק
השפוד. ובא רבא בטעם
אחר ואמר לעולם אין
שם ריח אלא כמותו
בכנסת ורובא, מאי אמרת
חיישנן דילמא בעידנא
דסכך ביניה דחיק ליה
לסכך פסול כדאמרין, אם
היה סכך פסול נתן שתי
נתון הסכך נשאר עליהן
ערב, ולא נמצא מכניס
ביניהם כלום ולא דוחק.
וכן פירוש השמועה. או
בארוכות המטה. ואוקימנא
בארוכה ושתי כרעים
דכלי הוא, וכי הא דתנן

גבי כפרו שניהם כאלה פריך והא אי אפשר לנמנע ומשני רבי יוסי
הגלילי היא רובי יוחנן משני אפילו תימא רבנן משמע דאין הלכה
כרבי יוסי הגלילי וכן פרק ד' אחין (יבמות דף סח.) גבי אחיות איני
יודע מי שנאן אמר אליבא דרבי יוחנן לא סתם לן תנא כר"י הגלילי
לכך נראה דבידי שמים אין הלכה
כמותו והני הוו כבידי שמים אבל בידי
אדם הלכה כמותו כדמוכח הך
דשמעתין וצפרק שני דחולין (דף כח.)
ויש תימא הא דלמרי" פ"ק דעירובין
(דף ה.) לחי המשוך מדופני של מצוי
(ט) לתוך המצוי פחות מארבע אמות
אין נרין לחי אחר להמירו ארבע אמות
נרין לחי אחר להמירו וקאמר רב
הונא ברביה דרב יהושע לא אמרו אלא
במצוי שמונה אבל במצוי שבעה יתיר
בעומד מרובה על הפרוך רב אשי

אומר אפילו במצוי ח' לא נרין לחי ממה נפשך אי עומד נפיש יתיר
בעומד מרובה על הפרוך אי פרוך נפיש נדון משום לחי כלומר א"כ
אין צלחי ד' אמות מאי אמרת שוו תרווייהו הוה ליה ספק דדבריהם
וכל ספק דבריהם להקל משמע דאי אפשר לזכר הדבר וי"ל לעולם
אפשר למדוד ולזכר אלא לא הטריחוהו חכמים למדוד שם מספק כיון
דצין עומד נפיש צין פרוך נפיש ליכא חשש איסור אלא אם כן הן שוין
אסור כיון דאפשר למדוד ומוזה אין להקשות על רב אשי כי שוו כי הדדי
לישתרו דקיימא לן פרוך כעומד מותר דהתם קאי על רב הונא
בריה דרב יהושע דסבירא ליה פרוך כעומד אסור ויש לפרש דהני אמוראי
דפרוך כעומד אסור ויש לפרש דהני אמוראי דפרוך כעומד ומחלה על מחלה
כרוב מני סברי כרבנן דאי אפשר לנמנע אפילו בידי אדם ומאן דשרי
כשדומה לנו שהפרוך כעומד משום דאימא עומד מרובה ואת"ל שהן
שוין רחמנא אמר גדור רובא וכן לענין מחלה על מחלה דשחיטה
והשתא ניחא טפי הוה דספק דבריהם להקל כיון דאי אפשר למדוד ומיהו
קשה דמשמע דספיקא דאורייתא היה אסור משום חששא בעלמא
שמה הן שוין אף על גב דאי עומד נפיש מותר ואי פרוך נפיש מותר
ואם כן היכי דייק גמי פרק שני דבבבב (דף פ' וסס) מהיה דנמנע
הרוב מכוון צין שתי עיירות דבידי אדם אפשר לנמנע התם גמי אף על
גב דאי אפשר לנמנע ולכוון מודו רבנן דמציאין שתי עגלות משום
חשש דאורייתא משום דשמה הן שוין ועוד למאן דאסר פרוך כעומד
לא אסר אלא מטעם דאמר ליה רחמנא למשה גדור רובא ולא מטעם
דשמה הן שוין דאורייתא מרובה ואם כן בהיה דלחי אפילו הוי ספיקא
דאורייתא תשתרי כיון דצין פרוך צין עומד נפיש מותר ומהאי דפריך
בשמעתין והא אפשר לנמנע אין לדקדק שום דבר דרבינו חננאל גרים
והא אי אפשר לנמנע וכן ר"ת ולגירסתם גמי אין ראייה שיהא הלכה
כן דלא הוי כמו אי אפשר לנמנע דעלמא אלא כלומר אי אפשר בשום
ענין שלא יהא אויר משהו צין הכשר לפסול ונמנע שאין הכשר מרובה על
האויר ועל הפסול ומשני במעדיף כלומר עד שזא מן הכשר על השפודים
שמכאן ומכאן שנתכסה כל האויר ורובא משני דאפילו תימא אין מעדיפים
אם היו נתונים שתי נותן ערב אי אפשר שלא יתכסה כל האויר שהכשר
נסמך בפסול אי גמי דווקא שתי וערב מהני לרבא אבל בענין אחר לא
דגורין שמה לא יעדיף אבל שתי וערב אי אפשר בלא העדפה שלא יפול
הכשר ולפי זה לא גרסינן כמו שכתוב ברוב הספרים אמר רבא אפילו
תימא בשאינו מעדיף וצפרק קמא דעירובין (דף עו.) אינו בשום ספר
ובהיה דסוף בבבב (דף פ' וסס) דילאו שנים בעשירי וקראן עשירי
משמע דסבר לה כרבי יוסי הגלילי דאמר אפילו בידי שמים אפשר לנמנע
דאי אפשר דאמרי אי אפשר שקדם הוי עשירי ואפילו שם צו והוה ליה
כלילו קרא לעשירי עשירי ולאחד עשר עשירי שאין אחד עשר קדוש
שלא נעקר שם עשירי ממנו וכן בהיה דסוף פרק שני דחולין (דף לח.)
דמתח אמו פרט לימא דאוקמינן צוה פירש למיתה וזה פירש לחיים
וכן צפרק בהמה המקשה (חולין דף ע.) גבי הא דבעי רבא הלכו בצברים
אחר הרוב ויש לדמות הוה דסוף בבבב (דף פ' וסס) דאפשר לנמנע
כיון דאין יכול להכיר איזה קדם משהו לחצירו ונתכוון לקרות שניהם
עשירי וצבת אחת קראם לא דמי לקרא לעשירי עשירי ואחר כך לאחד
עשר עשירי והא דקאמרין התם אבל צבת אחת תרווייהו קדשי לא
ממש צבת אחת צלמא [אלא] דפירשתי ומיהו קשיא דפרק מי שהולילוהו
(עירובין דף ג.) ופרק שני דקדושין (דף נה.) פריך מהך וילאו שנים
בעשירי לרבה דאמר כל שאינו צוה אחר זה אפילו צבת אחת אינו
ומשמע דקשיא ליה וכיון דצוה אחר זה אין לחרון קדוש צבת אחת
לא יהא קדוש לא לזה ולא לזה כמו מקדש אשה ואחותה והיאך יכול
להיות זה דלל קריאת שם דידה מהכא כיון דאי אפשר ליה לנמנע ממה
נפשך עשירי מאיליו קדוש ויש לומר דמבשרא פריך היאך הוה קדוש
כיון דאי אפשר לנמנע אינו קדוש אלא מחמת דיבורו:

(א) והא אפשר לנמנע. קס"ד דהאי דקמתרן צנכנס ויואל הכי מתרן
כל כמותו צנכנס ויואל הוא סתמא הוא צנכנס ויואל דאין דרך
לנמנע ולכוין כמותו ממש לא פחות ולא יותר ופרכינן והא אם יתן
דעתו לכך אפשר לנמנע וקתני מתניתין כמותן כשרה והוה ליה
פרוך כעומד: ומשני אמר רבי אמי
במעדיף. מתניתין לא אכשר צנכנס על
אלא במעדיף ריח שבינתיים על
רחב השפודין וכמותן דקתני צנכנס
ויואל: רבא אמר. אפילו צנכנס
ואם היו נתונים השפודין שתי
נותן לקניס של סכך ערב דע"כ
אם אינו נתון ראשי הקניס על
שפודין הרי הן נופלין לארץ והלכך
הוה ליה כשר מרובה על הפסול
ומצטנין: בצלאי גלים. לקמן [ע"ז]. מפרש
במטלניות שאין צהן שלש על
שלש דאף על גב דהשתא לא מקבלי טומאה כיון דמכלי אהו גזור
צה רבנן. ארוכות גמי השתא לא מקבלי טומאה דלא חזו למידי
אלא מכלי קאמו: בארוכה ושתי כרעים עמה. ולקמן [ע"ז] מפרש למאי
חזו: קלרה. אותם אשר צרוצ המטה לצד מראשותיה ומרגלותיה:
חבילה

ומילתא דלא שכיחא היא מכל מקום אם היתה אסורה לאורייתא היה
אסור כיון דאפשר למדוד ומוזה אין להקשות על רב אשי כי שוו כי הדדי
לישתרו דקיימא לן פרוך כעומד מותר דהתם קאי על רב הונא
בריה דרב יהושע דסבירא ליה פרוך כעומד אסור ויש לפרש דהני אמוראי
דפרוך כעומד אסור ויש לפרש דהני אמוראי דפרוך כעומד ומחלה על מחלה
כרוב מני סברי כרבנן דאי אפשר לנמנע אפילו בידי אדם ומאן דשרי
כשדומה לנו שהפרוך כעומד משום דאימא עומד מרובה ואת"ל שהן
שוין רחמנא אמר גדור רובא וכן לענין מחלה על מחלה דשחיטה
והשתא ניחא טפי הוה דספק דבריהם להקל כיון דאי אפשר למדוד ומיהו
קשה דמשמע דספיקא דאורייתא היה אסור משום חששא בעלמא
שמה הן שוין אף על גב דאי עומד נפיש מותר ואי פרוך נפיש מותר
ואם כן היכי דייק גמי פרק שני דבבבב (דף פ' וסס) מהיה דנמנע
הרוב מכוון צין שתי עיירות דבידי אדם אפשר לנמנע התם גמי אף על
גב דאי אפשר לנמנע ולכוון מודו רבנן דמציאין שתי עגלות משום
חשש דאורייתא משום דשמה הן שוין ועוד למאן דאסר פרוך כעומד
לא אסר אלא מטעם דאמר ליה רחמנא למשה גדור רובא ולא מטעם
דשמה הן שוין דאורייתא מרובה ואם כן בהיה דלחי אפילו הוי ספיקא
דאורייתא תשתרי כיון דצין פרוך צין עומד נפיש מותר ומהאי דפריך
בשמעתין והא אפשר לנמנע אין לדקדק שום דבר דרבינו חננאל גרים
והא אי אפשר לנמנע וכן ר"ת ולגירסתם גמי אין ראייה שיהא הלכה
כן דלא הוי כמו אי אפשר לנמנע דעלמא אלא כלומר אי אפשר בשום
ענין שלא יהא אויר משהו צין הכשר לפסול ונמנע שאין הכשר מרובה על
האויר ועל הפסול ומשני במעדיף כלומר עד שזא מן הכשר על השפודים
שמכאן ומכאן שנתכסה כל האויר ורובא משני דאפילו תימא אין מעדיפים
אם היו נתונים שתי נותן ערב אי אפשר שלא יתכסה כל האויר שהכשר
נסמך בפסול אי גמי דווקא שתי וערב מהני לרבא אבל בענין אחר לא
דגורין שמה לא יעדיף אבל שתי וערב אי אפשר בלא העדפה שלא יפול
הכשר ולפי זה לא גרסינן כמו שכתוב ברוב הספרים אמר רבא אפילו
תימא בשאינו מעדיף וצפרק קמא דעירובין (דף עו.) אינו בשום ספר
ובהיה דסוף בבבב (דף פ' וסס) דילאו שנים בעשירי וקראן עשירי
משמע דסבר לה כרבי יוסי הגלילי דאמר אפילו בידי שמים אפשר לנמנע
דאי אפשר דאמרי אי אפשר שקדם הוי עשירי ואפילו שם צו והוה ליה
כלילו קרא לעשירי עשירי ולאחד עשר עשירי שאין אחד עשר קדוש
שלא נעקר שם עשירי ממנו וכן בהיה דסוף פרק שני דחולין (דף לח.)
דמתח אמו פרט לימא דאוקמינן צוה פירש למיתה וזה פירש לחיים
וכן צפרק בהמה המקשה (חולין דף ע.) גבי הא דבעי רבא הלכו בצברים
אחר הרוב ויש לדמות הוה דסוף בבבב (דף פ' וסס) דאפשר לנמנע
כיון דאין יכול להכיר איזה קדם משהו לחצירו ונתכוון לקרות שניהם
עשירי וצבת אחת קראם לא דמי לקרא לעשירי עשירי ואחר כך לאחד
עשר עשירי והא דקאמרין התם אבל צבת אחת תרווייהו קדשי לא
ממש צבת אחת צלמא [אלא] דפירשתי ומיהו קשיא דפרק מי שהולילוהו
(עירובין דף ג.) ופרק שני דקדושין (דף נה.) פריך מהך וילאו שנים
בעשירי לרבה דאמר כל שאינו צוה אחר זה אפילו צבת אחת אינו
ומשמע דקשיא ליה וכיון דצוה אחר זה אין לחרון קדוש צבת אחת
לא יהא קדוש לא לזה ולא לזה כמו מקדש אשה ואחותה והיאך יכול
להיות זה דלל קריאת שם דידה מהכא כיון דאי אפשר ליה לנמנע ממה
נפשך עשירי מאיליו קדוש ויש לומר דמבשרא פריך היאך הוה קדוש
כיון דאי אפשר לנמנע אינו קדוש אלא מחמת דיבורו:

והא אפשר לצמצם. קא סלקא דעתך דהא דקמתרן צנכנס ויואל הכי קמתרן כל כמותו צנכנס ויואל הוא דאין דרך לנמנע והא כו'
וקתני מתני' כמותן כשרה והוה ליה פרוך כעומד ומשני אמר ר' אמי במעדיף ומתני' לא אכשר צנכנס ויואל דאין דרך לנמנע והא כו'
סוגיא דהש"ס שאינו אלא כמשיב דאין חושש בקושיא שלו דלעולם איירי צנכנס ויואל וי"ל במעדיף שמרבה בפסול עד שמכסה השפודים ונמנע
סכך כשר רבה על סכך פסול ומצטלו ובענין זה פ"י צקונטרס דברבא אם היו נתונים שתי ערב ולהאי פירושא קא משמע לן רבא
דבמעדיף לא מהני משום דזימנין דלאו אדעתיה לא ירבה כשר אבל כשמשנה להניח ענין שתי וערב אי אפשר שלא ירבה ומיהו קשה
להאי א' פירושא דאין דומה שיתצטל סכך פסול כשר אע"פ שהכשר רוב כיון דאין מעורבין זה צוה ויכיר כל אחד צפני עזמו כמו שפ"י
צקונטרס דכשצטנן דלעיל (דף טו:) שעירבן ואינו ניכר הי ניהו פסול והי ניהו כשר וגירסת ר"ת עיקר דגרס והא אי אפשר לנמנע
דפירשית ויחא לפי גירסתו דלא קיימא השתא רבי אמי ורבא לשנויי כמאן דאמר פרוך כעומד אסור דלכוליה קאמרין הכא הך
פירכא דאי אפשר לנמנע אבל לגירסת הקונטרס קיימי השתא אפילו לשנויי כמאן דאמר פרוך כעומד אסור והיינו דלא כהלכתא דפרק
קמא דעירובין (דף עו:) פסקינן הלכה כמאן דאמר מותר:

בארוכה ושתי כרעים בקצרה ושתי כרעים. סוגיא דשמעתין כרבי נחמיה דרבנן לא מטמאי בארוכה ושתי כרעים דתנן במסכת
כלים פרק י"ח (מ"ה) מטה שהיתה טמאה מדרס ניטלה קלרה ושתי כרעים טמאה ארוכה ושתי כרעים טהורה ורבי
נחמיה מטמא ודוקא כשכל המטה קיימת וכו' של אדם אחד שסופו לחזור ולחצרה אבל אם נאצד מקצתה או של שני בני אדם הואיל
ואין סופן לחזור ולחצרה טפי אפילו איכא ארוכה ושתי כרעים קלרה ושתי כרעים טהורה כדתנן במסכת כלים פרק י"ח (מ"ט) וצפרק
שלשה שאכלו (בבבב דף ג:) מיימין לה מטה שנגנבה חזיה או שאצדה חזיה חלקיה אחין או שותפין טהורה החזירוהו מקבלת טומאה
מכאן ולהבא והא דתנן התם כרע שהיתה טמאה מדרס וחצרה למטה שלה טמאה פירשה היא טמאה מדרס והמטה מגע מדרס אלמא דכרע
לחודיה טמא היינו לאחר שחצרו למטה חזר לטומאה ישנה אפילו במטה טהורה אבל כל זמן שלא חצרו טהורה אע"פ שפירש מטמא טמאה:
מטה

(א) וי"ל להאי גירס'
מהרש"ם,
הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה והא אפשר
הד"א עם ד"ה ומשני
וכי דקתי הפא צנכנס
ויואל: (ב) תוס' ד"ה
פרוך כעומד וכו' המשוך
מד' אמות גידון משום
להמירו ארבע אמות גידון
משום מבוז וצריך לחי
אחר להמירו: (ג) בא"ד
ומאן דאסר משום דאימור
פרוך מרובה: